BUTTONARIUM
OGÓLNOPOLSKA
@ KOLEKCJA GUZIKÓW

www.buttonarium.eu

Karta katalogowa guzika btrm008133

Dane szczegółowe

Właściciel:	**sold**
Kraj:	**Polska**
Okres historyczny:	**Polska Rzeczpospolita Ludowa (Polska)**
Znaleziono:	**b.d.**
Materiał awersu:	**mosiądz**
Materiał rewersu:	**g.jednorodny**
Wykończenie:	**brak**
Sygnowanie:	**BGŁ**
Wytwórca:	**GRABSKI Br. (Łódź)**
Średnica:	**25.9 mm**
Typ uszka:	**drut**
Rant:	**●-|**
Profil:	**(- jednowarstwowy, wypukły**

Występujące elementy

- kotwica

Przeznaczenie

- wojskowy

Ostatnia aktualizacja: **2021-12-14 20:18**

Opis guzika btrm008133

Polski guzik wojskowy (marynarski) tzw. wzór 1946, według wzoru 1920
© *buttonarium.eu*

Awers przedstawia kotwicę admiralicji oplecioną liną cumowniczą, która znajduje się na tle pionowo szrafowanego Krzyża Kawalerskiego, całość umieszczono na gładkim tle oraz w dwóch pojedynczych, wypukłych okręgach: wewnętrzny ciągły i zewnętrzny imitującym skręconą linę. Końce grotów kotwicy znajdują się na zewnętrznych krawędziach ramion krzyża.

Ciekawostka
W heraldyce pionowy szrafunek odpowiada barwie czerwonej, a poziomy niebieskiej (morze).

Rewers sygnowany: BGŁ 45 (numer w lustrzanym odbiciu).

Przeznaczenie i datowanie
Guziki tego typu, określane są mianem *wzór 1946*, były wzorowane na guzikach 1920 i pochodzą od munduru wyjściowego, wszystkich marynarzy Marynarki Wojennej PRL (szeregowych marynarzy, podoficerów, oficerów oraz admirałów). Guziki te produkowano od 1946 do 1952 roku, kiedy to wprowadzono kolejny wzór guzika.

Ciekawostka
Cechy odróżniające guziki wzór 1946 od guzików produkcji z okresu II RP oraz II WŚ (oprócz innych sygnatur, numerów matryc i napisów reklamowych):

- zwykle brak szrafunku tła (w postaci kreskowania poziomego lub punktowania) u większości powojennych odmian - wśród guzików II RP i II WŚ poziome szrafowanie tła to standard, a wyjątki pochodzą z wytwórni Jabłońskiego, których część miała również gładkie tło;
- brak przewinięcia ostatniego fragmentu liny kotwicznej przez drugie ramię kotwicy - u większości powojennych odmian;
- guzik MW o średnicy 26 mm (płaszczowy) wprowadzono dopiero w 1946 roku.

Prezentowana odmiana guzika wzór 1946 stanowi wyjątek, gdyż występujące tu poziome szrafowanie tła jest odstępstwem od reguły.

Wymiary guzików
Odnotowane średnice guzików wzór 1946, to: 15, 22 oraz 26 mm.

Źródła

Podobne guziki na stronie Buttonarium Polska
Boczkowski W., Jaroszyński-Wolfram M., Gładki K. - GUZIKI Przewodnik dla kolekcjonerów, Warszawa 1999
Wąsiewski J. - Guziki polskiej Marynarki Wojennej RP 1918-2008 Przewodnik dla kolekcjonerów Gdynia 2012
Wikipedia.pl - Krzyż Kawalerski
Wikipedia.pl - Marynarka Wojenna
Wikipedia.pl - Order Krzyża Grunwaldu
Wikipedia.pl - Order Virtuti Militari
www.smw.ocalicodzapomnienia.eu - Symbolika Marynarki Wojennej

Wytwórca: GRABSKI Br. (Łódź)

Bronisław Grabski (1891-1969), w 1921 roku założył zakłady przemysłowe produkujące m.in. guziki. Zakłady te mieściły się w Łodzi na ul. Zakątnej 59/61. Grabski był jednym z głównych producentów guzików dla Wojska Polskiego w okresie II Rzeczypospolitej (ok. 40 mln. szt.), artykułów strzeleckich, wyszkoleniowych, sprzętu do konserwacji broni, artykułów grawerskich (odznaki), artykułów fibrowych i skórzanych, hafciarskich i pasmanteryjnych oraz wszelkiego ekwipunku mundurowego i taborowego.

Ciekawostki
● W *Spisie abonentów Sieci telefonicznych Państwowych i Koncesjonowanych w Polsce (z wyjątkiem m. st. Warszawy) na 1939 r.*[1], na stronie 946 podano adresy i numery telefonów Bronisława Grabskiego:
- do zakładu: ul. Pogonowskiego 59/61, tel. 1 38 53
- mieszkania: ul. Kopernika 6, tel. 1 61 83[2].
● W 1936 roku zmieniono nazwę ulicy z Zakątnej na ulicę kapitana Stefana Pogonowskiego[3] - bohatera wojny polsko-radzieckiej 1920 roku. W 1945 roku, z powodów politycznych, musiano powrócić do nazwy Zakątna, ale za to w 1993 roku ponownie przywrócono nazwę kpt. Pogonowskiego[4].
● Oprócz sygnatur, na rewersie pojawiał się niekiedy rok produkcji (poniżej uszka), czasami był to pełny rok (np. 1934), a czasami tylko dwie ostatnie cyfry (np. 39). Powyżej uszka umieszczano kolejny numer matrycy - najczęściej w lustrzanym odbiciu.
● Na podstawie zarządzenia Przewodniczącego Miejskiej Komisji do spraw upaństwowienia przedsiębiorstw na m. Łódź z dnia 25 października 1946 r. ogłoszonego w Dzienniku Urzędowym Zarządu Miejskiego w Łodzi Nr. 10, poz. V. z dnia 18 grudnia 1946 r. zakłady Bronisława Grabskiego przeszły na własność państwa[5], po jakimś czasie przemianowano je na Łódzkie Zakłady Przemysłu Guzikarsko-Galanteryjnego. Początkowo używano starych matryc rewersów, co za tym idzie na guzikach widniały jeszcze sygnatury Grabskiego, później zmieniono sygnatury na ŁZG wraz z kolejnym numerem matrycy - najczęściej w lustrzanym odbiciu (patrz: ŁZG)

Źródła

[1] Spis abonentów Sieci telefonicznych Państwowych i Koncesjonowanych w Polsce (z wyjątkiem m. st. Warszawy) na 1939 r.

[2] Pozycja [1] - strona 946

[3] Wikipedia.pl - Stefan Pogonowski

[4] Wikipedia.pl - Polesie (dzielnica Łodzi)

[5] MONITOR POLSKI. Dziennik urzędowy RP. Warszawa, dnia 30 kwietnia 1948 r. - strona 6, pozycja 246

Polskie guziki wojskowe w XX wieku - Katalog z wystawy, Elbląg 1988

Przy opracowaniu opisu wykorzystano informacje od użytkowników oraz wnioski z analizy guzików w Buttonarium.
Jeśli chciałbyś coś dodać do tego opisu, to napisz poniżej komentarz. ***Nie zapomnij podać źródeł tych informacji.***

Ostatnia aktualizacja: **2017-11-15 08:38**

Plik wygenerowano ze strony www.buttonarium.eu 2026.11.07